



V Bruselu dne 20.10.2014
COM(2014) 646 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o pokroku Turecka při plnění požadavků jejího plánu na uvolnění vízového režimu

1. ÚVOD

Dne 21. června 2012, kdy turecké orgány parafovaly znění dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, o které vyjednávaly s Evropskou komisí od roku 2005, přijala Rada Evropské unie závěry, v nichž Evropskou komisi vyzvala, aby „souběžně s podpisem dohody o zpětném přebírání osob mezi Tureckem a EU činila kroky směřující k uvolňování vízového režimu jakožto postupného a dlouhodobého výhledu“. Ve svém usnesení ze dne 18. dubna 2013 o zprávě o pokroku Turecka za rok 2012 tento přístup Komisi rovněž doporučil Evropský parlament.

Dohoda o zpětném přebírání osob mezi Tureckem a EU byla podepsána dne 16. prosince 2013. Souběžně s tím zahájily EU a Turecko dialog o uvolnění vízového režimu. Cílem tohoto dialogu je dosáhnout ukončení vízové povinnosti pro turecké občany cestující na krátkodobou návštěvu do schengenského prostoru.

Zatímco tento dialog probíhá, Evropská komise přezkoumává příslušné turecké právní předpisy a správní postupy. Děje se tak na základě dokumentu „Plán pro přechod k bezvízovému styku s Tureckem“, který předložila Komise v úzké spolupráci s příslušnými odborníky z členských států EU. Stanoví referenční kritéria, která Komise použije při rozhodování o tom, zda a kdy bude vhodné navrhnout Radě a Evropskému parlamentu, aby byla změnou nařízení (ES) č. 539/2001 zrušena vízová povinnost, jež je v současné době tureckým občanům uložena.

Požadavky jsou v plánu seskupeny do pěti bloků: zabezpečení dokladů, řízení migrace, veřejný pořádek a bezpečnost, základní práva a zpětné přebírání nelegálních migrantů.

Komise bude Radě a Parlamentu pravidelně podávat zprávy o pokroku Turecka při plnění požadavků plánu. Tyto zprávy budou rovněž sloužit jako vodítko pro turecké orgány ohledně konkrétních oblastí, jimiž je nutno se zabývat. Komise za účelem vypracování této první zprávy v období mezi 16. březnem a 20. červnem 2014 několikrát Turecko navštívila, aby shromáždila informace o právních předpisech a postupech v oblastech, jichž se plán týká. Komisi byla nápomocna delegace EU v Turecku a odborníci z členských států EU a příslušné agentury EU (Frontex, Europol, EASO).

Tato zpráva zkoumá situaci a pokrok v rámci každého referenčního kritéria a obsahuje hodnocení Komise, zda Turecko plní požadavky stanovené plánem.

Pokrok byl hodnocen podle referenčních kritérií takto:

- „*požadavek splněn*“;
- „*téměř splněn*“ (tj. k úplnému splnění požadavku je potřeba ještě vynaložit určité dílčí úsilí);
- „*splněn částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na další pokrok*“, (tj. je třeba ještě vynaložit značné úsilí, ale dosažené výsledky a práce vykonaná tureckými orgány jsou značné a dosavadní vývoj povzbudivý);
- „*splněn pouze částečně*“ (tj. ke splnění požadavků daného referenčního kritéria je třeba stále vynaložit velké úsilí, nebyl u těchto požadavků pozorován žádný konkrétní příznivý vývoj);
- „*požadavek nesplněn*“ (tj. Turecko toto referenční kritérium zdaleka nesplňuje).

Ve všech oblastech, u nichž Komise soudí, že požadavky referenčního kritéria dosud nejsou zcela splněny, zpráva předkládá určité návrhy opatření, jež by podle názoru Komise napomohla odstranění zjištěných nedostatků.

Závěrem je třeba připomenout, že se tato zpráva soustřeďuje na výsledky Turecka v plnění referenčních kritérií „Plánu pro přechod k bezvízovému styku s Tureckem“, jež byly stanoveny za účelem určení podmínek umožňujících bezpečně dosáhnout pokroku k liberalizaci vízového režimu. Tato zpráva si proto neklade za cíl posoudit celkový pokrok, jehož dosáhlo Turecko v přípravě na členství v EU: to je předmětem „Zprávy o pokroku Turecka“, kterou každý rok předkládá Komise a jejíž nejnovější vydání bylo zveřejněno 8. Října 2014¹.

¹ Zpráva Komise o pokroku Turecka za rok 2014, SWD(2014) 307, která doprovází sdělení „Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2014–2015“, COM(2014) 700 ze dne 8. 10. 2014.

2. BLOK 1: ZABEZPEČENÍ DOKLADŮ

2.1. Obecné hodnocení

Turecko drželo krok s technickým a koncepčním vývojem mezinárodního společenství v oblasti cestovních dokladů a průkazů totožnosti a plánuje přijmout další kroky tímto směrem. Turecko ještě zcela nesplnilo všechny požadavky bloku 1 plánu, ale při řešení většiny z nich již udělalo velký pokrok a má technické kapacity k dosažení tohoto cíle za předpokladu, že budou včas zavedeny příslušné reformy a technické postupy.

2.2. Podrobné poznámky k referenčním kritériím bloku zabezpečení dokladů

- *Turecko by i nadále mělo vydávat strojově čitelné cestovní doklady s biometrickými znaky v souladu s normami organizace ICAO a řídit se doporučenými postupy této organizace, postupně vyřazovat veškeré cestovní pasy nevyhovující požadavkům ICAO a pozvolna zavádět mezinárodní pasy s biometrickými údaji, včetně fotografie a otisků prstů v souladu s normami EU, zejména nařízením Rady č. 2252/2004;*

V roce 2010 v souladu s normami stanovenými Mezinárodní organizací pro civilní letectví (ICAO) přestaly turecké orgány vydávat pasy nevyhovující požadavkům ICAO (tj. pasy, jež neobsahují žádné biometrické údaje) a začaly vydávat pouze pasy vyhovující požadavkům ICAO (tj. pasy obsahující vysoce bezpečné prvky a určité biometrické údaje; v případě Turecka digitální fotografii zobrazující obličej držitele). Malé množství tureckých pasů nevyhovujících požadavkům ICAO je stále ještě v oběhu, avšak platnost všech těchto pasů skončí dne 25. listopadu 2015.

Turecké orgány dosud nezačaly zavádět pasy odpovídající normám stanoveným nařízením Rady EU č. 2252/2004 (tj. pasy obsahující vysoce bezpečné prvky a několik biometrických údajů, včetně otisků prstů a digitální fotografie). Komise doporučuje, aby turecké orgány začaly systematicky vydávat nové cestovní pasy, jež budou obsahovat otisky prstů držitele pasu.

To by pro turecké orgány bylo technologicky realizovatelné, jelikož již systematicky shromažďují a ukládají otisky prstů všech občanů podávajících žádost o vydání cestovního pasu (třebaže tyto otisky nejsou dosud obsaženy v čipu cestovního pasu). Komise tedy soudí, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

- *Zavést vhodná správní opatření k zajištění integrity a bezpečnosti procesu personalizace a distribuce a ověřování mezinárodních pasů a dalších dokumentů dokládajících totožnost;*

Systém zavedený v Turecku je v souladu s normami ICAO a jeví se jako spolehlivý, účelný a solidní.

Komise nicméně soudí, že tento požadavek je pouze **téměř splněn**; neboť během misí odborníků byly zaznamenány některé nedostatky, jež si, třebaže mají menší význam, zasluhují pozornost, aby se zabránilo vzniku problémů v budoucnosti.

Zejména je třeba zlepšit způsob, jakým jsou policií likvidovány pasy s ukončenou platností, aby se snížil počet fyzických částí dokladu, jež by mohly být znovu podvodně použity k padělání cestovních pasů. Rovněž se doporučuje, aby bylo posíleno zabezpečení zařízení pro skladování nevyplněných pasů v Ankaře.

- *Zavést programy odborné přípravy a přijmout protikorupční etické kodexy, jež se zaměřují na úředníky všech orgánů státní moci, které se zabývají vízy, dokumenty prokazujícími totožnost nebo cestovními pasy;*

V Turecku jsou zavedeny vhodné postupy, systémy odborné přípravy a kontroly. Komise má tedy za to, že toto referenční kritérium je **splněno**.

- *Neprodleně a systematicky podávat hlášení do databáze ztracených a odcizených pasů LASP (Lost and Stolen Passports) Interpolu;*

Systém zavedený ke splnění tohoto požadavku se jeví jako dostatečný. Komise tudíž soudí, že toto referenční kritérium je **splněno**.

- *Zajistit vysokou úroveň zabezpečení dokumentů prokazujících totožnost a průkazů totožnosti a stanovit přísné postupy pro žádosti o tyto dokumenty a jejich vydávání;*

Průkazy totožnosti, které jsou v současné době v oběhu, nejsou fyzicky velmi bezpečnými dokumenty a lze je poměrně snadno padělat. V rámci správních postupů, včetně vydání pasu, je však pravděpodobnost použití falešného průkazu totožnosti zanedbatelná. Je to dáno existencí solidního a spolehlivého systému evidence občanů v Turecku, v němž jsou zaevidováni všichni občané a je jim přiděleno identifikační číslo. Tento systém, který spravuje odbor obyvatelstva při Ministerstvu vnitra, a elektronická databáze tohoto systému (MERNIS), do níž mohou nahlížet všechny příslušné turecké orgány, vytváří spolehlivý základ pro ověření totožnosti tureckých občanů.

Slabinou stávajícího systému je, že průkazy totožnosti jsou vydávány s neomezenou platností, takže fotografie držitele může v průběhu času zastarat. Chybí-li spolehlivá fotografie, v některých případech by mohlo být velmi obtížné mít jistotu, zda osoba prokazující se průkazem totožnosti je skutečně jeho oprávněným držitelem.

V důsledku toho má Komise za to, že tento požadavek plánu je **téměř splněn**.

Má-li být tento požadavek splněn v plné míře, doporučuje Komise, aby turecké orgány zavedly předpisy zajišťující, že žádný průkaz totožnosti nemůže být i nadále platný, pokud fotografie na něm zastará. Alternativním prostředkem k dosažení stejného výsledku by bylo zavedení časového omezení platnosti stávajících průkazů totožnosti nebo jejich nahrazení novým průkazem obsahujícím biometrické údaje držitele, u nichž nehrozí, že zastarají.

- *Pravidelně se účastnit výměny vzorů cestovních pasů, vízových formulářů a informací o falešných dokladech a spolupracovat na zabezpečení dokladů s EU;*

Několik členských států již sděluje, že pravidelně dostávají od tureckých orgánů vzory pasů. Žádný členský stát však neoznámil, že by obdržel informace o padělaných cestovních dokladech odhalených tureckými orgány. Komise tudíž soudí, že tento požadavek je **splněn pouze částečně**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány poskytovaly všem členským státům EU pravidelně a včas informace o vzorech pasů a formulářích žádostí o vízum vydávaných Tureckem.

Komise rovněž doporučuje, aby turecké orgány všem členským státům včas předávaly informace o falešných cestovních dokladech a vízech odhalených tureckými donucovacími orgány a cestovními kanceláři působícími v Turecku. V tomto ohledu by měla být zvláštní pozornost věnována dokladům odhaleným na istanbulsém Atatürkově letišti, jež se nyní stalo klíčovým místem pro odlet a tranzit osob cestujících do EU.

Turecké orgány jsou rovněž vybízeny k rozvoji vzájemné pomoci a operativní spolupráce s členskými státy EU, a zejména se styčnými policejními úředníky členských států EU nasazenými v Turecku za účelem zlepšení schopnosti tureckých donucovacích orgánů i donucovacích orgánů členských států odhalit falešné cestovní doklady a víza.

- ***Přijmout a zavést opatření k zajištění integrity a bezpečnosti procesu evidence osobního stavu a evidence občanů, včetně integrace a propojení příslušných databází a ověření naskenovaných údajů porovnáním s databází osobního stavu, se zvláštním zřetelem na změnu základních osobních údajů fyzických osob.***

Systém zavedený pro splnění tohoto požadavku je dostatečný. Komise tudíž soudí, že je tento požadavek **splněn**.

3. BLOK 2: ŘÍZENÍ MIGRACE

3.1. Obecné hodnocení

Turecké hranice lze kontrolovat obtížně, což je dáno jejich délkou, problémy vyplývajícími z geografického hlediska a podmínkami prostředí. V posledních letech se s ohledem k situaci v Sýrii a Iráku stalo jejich řízení ještě složitějším. Vzhledem k tomu, že bylo Turecko tradičně cílovým a tranzitním místem nelegálních migračních toků z různých oblastí světa, bylo v nedávné době vystaveno nebývale velkým tokům uprchlíků, včetně příchodu přibližně 1,5 milionu Syřanů přechajících před konfliktem ve své zemi.

Turecké orgány zahájily v roce 2013 celkovou reformu systému řízení migrace prostřednictvím přijetí zákona o cizincích a mezinárodní ochraně, jenž vstoupil v platnost dne 11. dubna 2014. Tímto zákonem byl rovněž zřízen nový, jediný specializovaný civilní orgán (Generální ředitelství pro řízení migrace Ministerstva vnitra) pověřený záležitostmi migrantů a uprchlíků, kterými se dříve zabývala policie.

Z právního a institucionálního hlediska pomáhá tato reforma Turecku přiblížit se k EU a mezinárodním normám v oblasti řízení migrace i ke splnění požadavků vyplývajících z plánu. Nyní je třeba tento zákon a další aspekty této reformy provést. Podobné reformy je třeba zavést rovněž v dalších oblastech bloku 2, zejména v oblasti řízení hranic a vízové politiky.

3.2. Podrobné poznámky k referenčním kritériím v rámci bloku řízení migrace

3.2.1. Řízení hranic

- *Provádět vhodné hraniční kontroly a ostrahu hranic podél všech hranic států, zejména podél hranic s členskými státy EU, tak, že to povede k významnému a trvalému snížení počtu osob, jimž se daří nezákonně překračovat turecké hranice za účelem vstupu do Turecka nebo odchodu z Turecka;*

Počet nelegálních migrantů, jimž se daří překračovat turecké hranice nelegálně, aniž by je turecké pohraniční orgány odhalily, zůstává poměrně vysoký. Je však třeba uznat, že turecké orgány pověřené řízením hranic vyvíjejí značné úsilí k řešení této situace a vynakládají na toto úsilí značné lidské, finanční a technické zdroje.

Komise má za to, že Turecko **požadavky tohoto referenčního kritéria splňuje pouze částečně, ale má dobré vyhlídky na další pokrok.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány nadále pracovaly na zlepšení své výkonnosti v této oblasti, zejména tím, že reformují a posílí orgány pro ostrahu hranic. Dle názoru Komise by turecké orgány mohly dosáhnout značného pokroku při plnění tohoto referenčního kritéria přijetím následujících opatření:

- Měla by být provedena důkladná analýza rizika pro celou hranici, zejména pro oblasti, jež jsou nejvíce vystaveny tlakům nelegální migrace a nebezpečí používání podvodných dokladů. Tato analýza by měla pomoci posoudit konkrétní zdroje a nejvhodnější metody potřebné pro každou hraniční oblast.

- Pozemní síly by měly používat pružnější monitorovací postupy pro lepší potírání převaděčů ve všech pohraničních oblastech, za které jsou zodpovědné.
 - Měla by být posílena operativní spolupráce mezi policií a celní správou. Vyšetřovací nástroje a informace dostupné celní správě by měly být ve zvýšené míře používány na podporu policejní činnosti. Hraniční přechody by měly být uspořádány a řízeny tak, aby byl zajištěn dostatek času a personálu a aby byly zajištěny odpovídající prostory a prostředky i ke kontrole osob.
 - Měla by se zvýšit činnost četníků hlídkujících v oblastech přilehlých k pohraničním a pobřežním oblastem. Tím se zvýší pravděpodobnost zadržení nelegálních migrantů, kteří překročili východní hranice státu a vyhnuli se přitom pozemním silám, a migrantů, kteří se chystají nelegálně opustit zemi podél hranice s Řeckem a Bulharskem.
 - Policie by měla klást větší důraz na odhalování padělaných cestovních dokladů a pravých cestovních dokladů používaných podvodníky, především na Atatürkově letišti v Istanbulu a také na všech dalších hranicích Turecka. Nejenže by odhalené cestovní doklady měly být systematicky zabavovány a osoby, které je používají, by měly být stíhány, je ale třeba také zahájit vyšetřování s cílem identifikovat a rozbít zločinecké sítě, jež tyto doklady obstaraly.
 - Je třeba, aby se pro cestující v mezinárodních tranzitních prostorách tureckých letišť systematizovaly pasové kontroly, a to zejména pro osoby cestující do EU.
 - Je třeba přezkoumat možnosti, které mají v současné době k dispozici určité kategorie osob, k překročení tureckých hranic za použití průkazů totožnosti, jež nesplňují požadavky ICAO.
- *Přijmout a účinně provést právní předpisy upravující pohyb osob na vnějších hranicích a právní předpisy týkající se organizace pohraničních orgánů a jejich funkcí v souladu s „Vnitrostátním akčním plánem pro zavedení strategie integrovaného řízení hranic Turecka“ schváleným tureckými orgány dne 27. března 2006 a v souladu se zásadami a osvědčenými postupy zakotvenými v Schengenském hraničním kodexu EU a Schengenském katalogu EU;*

Komise má za to, že tento požadavek **není splněn**, protože „Vnitrostátní akční plán pro zavedení strategie integrovaného řízení hranic Turecka“ byl proveden jen velmi omezeně a jedna z jeho klíčových složek nebyla provedena vůbec. V této složce bylo navrženo zřízení jediné, nevojenské specializované pohraniční organizace a převedení všech odpovědností a zdrojů vyčleněných na řízení hranic na tuto organizaci. Tyto zdroje jsou v současné době rozděleny mezi několik různých orgánů (tj. celní správu, policii, pobřežní stráž a pozemní síly).

Komise tudíž doporučuje, aby turecké orgány přijaly veškerá opatření k provedení akčního plánu, zejména právní předpisy potřebné ke zřízení nové pohraniční organizace.

Dále na dobu, než bude možné zřídit tuto jednotnou, nevojenskou a specializovanou pohraniční organizaci, Komise doporučuje, aby turecké orgány za účelem zajištění moderního a integrovaného řízení hranic zlepšily způsob, jakým různé stávající pohraniční orgány pracují a spolupracují mezi sebou. Komise zejména doporučuje, aby turecké orgány:

- přezkoumaly způsob, jakým v souvislosti se správou hranic pracují pozemní síly, s cílem zajistit, že jednotky pověřené ostrahou pozemních hranic budou co nejméně omezeny jakýmkoli rozpornými předpisy a povinnostmi plynoucími z toho, že jsou součástí armády, a mohly ve větší míře:
 - ❖ plně spolupracovat s ostatními příslušnými donucovacími a pohraničními orgány;
 - ❖ rozvíjet pružnější metody hlídkování a
 - ❖ organizovat svou práci a zaměřit svou činnost na prioritní úkol boje proti přeshraničnímu převaděčství;
- přijaly opatření k zajištění užší spolupráce pohraničních orgánů mezi sebou navzájem a s četnictvem. Tato opatření by mohla mimo jiné zahrnovat:
 - ❖ využití a vytvoření interoperabilních komunikačních nástrojů;
 - ❖ výměnu styčných důstojníků za účelem sdílení technických zdrojů a informací;
 - ❖ poskytnutí vzájemného přístupu do svých příslušných databází s cílem umožnit za výjimečných okolností vzájemné působení ve svých příslušných vzájemných oblastech působnosti;
 - ❖ vypracování sdílených způsobů práce a provádění společných operací na základě společně vypracovaných analýz hrozeb;
 - ❖ sdílení statistik;
 - ❖ vypracování společných programů odborné přípravy;
 - ❖ stanovení postupů umožňujících hlídkám různých orgánů mezi sebou přímo komunikovat a v případě potřeby chopit se iniciativy a jednat společně;
 - ❖ zavedení mechanismů pro včasnou výměnu informací a zpravodajství na operativní úrovni, jakož i pro koordinaci a součinnost operací s cílem zajistit, že nelegální migranti procházející oblastmi působnosti několika orgánů budou snáze zadrženi prostřednictvím účinného využití zdrojů dostupných všem těmto orgánům;
 - ❖ posílení koordinační úlohy Úřadu pro integrované řízení hranic.
- ***Přijmout nezbytná rozpočtová a další správní opatření s cílem zajistit, že na hraničních stanovištích a podél všech hranic země, zejména na hranicích s členskými státy EU, budou (v dostatečném počtu) nasazeny kvalitně vyškolené a kvalifikované pohraniční strážce a že bude k dispozici účinná infrastruktura, vybavení a informační technologie, a to i prostřednictvím širšího využití sledovacích zařízení, zejména mobilních a pevných elektronických prostředků, kamerového dohledu, infračervených kamer a dalších senzorových systémů;***

Turecké orgány nasazují podél hranic země značné lidské zdroje, technické prostředky a infrastrukturu. Projevují jasné odhodlání soustavně zlepšovat připravenost personálu pohraničních orgánů a zlepšovat kvalitu vybavení, které mají tyto orgány k dispozici. Zvláště působivá je práce odváděná pozemními silami vykonávajícími ostrahu pozemních hranic Turecka a profesionalita pobřežní strážce. Policie má databázi POLNET, která je účinným nástrojem k zaznamenávání příjezdů a odjezdů cestujících přes hranice a ke kontrole jejich práv překračovat hranice.

Je zde však značný prostor pro zlepšení, Komise má tudíž za to, že toto referenční kritérium je **splněno jen částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Komise zejména doporučuje, aby turecké orgány přijaly následující opatření:

- Využití branců k ostraze „zelených hranic“ by se mělo postupně omezit pouze na pomocné úkoly. To může rovněž vyžadovat větší využití technických monitorovacích prostředků (zejména použití radaru připevněného na vozidlech, bezpilotních letounů a termocitlivých kamer a centralizovaného monitorování údajů ostrahy).
- Odborná příprava pro personál působící podél „zelených hranic“ by se měla lišit od obvyklých armádních výcvikových osnov a měla by se zaměřit na otázky řízení hranic.
- Střídání profesionálních zaměstnanců pozemních sil by se mělo omezit na pohraniční oddíly tak, aby umožňovalo rozvoj specializace, kultury a metodiky pohraniční práce. Není-li to možné, měly by být těm, kteří se v této oblasti chtějí sami specializovat, nabízeny pobídky. Totéž platí pro policii a cílem je rozvíjet skutečné specialisty na odhalování padělaných cestovních dokladů a podvodníků.
- Postupně by měl být vybudován integrovaný systém pobřežních radarů ke sledování námořních hranic, díky němuž bude možné získat přehled o skutečné situaci. Měl by být doplněn větším využitím leteckého dohledu tak, aby byla zajištěna rychlá reakce na nelegální odjezdy migrantů z teritoriálních vod Turecka.

➤ ***Zlepšit spolupráci a výměnu informací mezi zaměstnanci a orgány pověřenými řízením hranic, celní správou a dalšími donucovacími orgány s cílem zlepšit shromažďování zpravodajských informací, účinně využívat lidské a technické zdroje a jednat koordinovaně;***

Komise soudí, že tento požadavek je **splněn pouze částečně**, především proto, že opatření přijatá tureckými orgány v současné době zaručují jen volnou koordinaci mezi pohraničními orgány, založenou na pravidelných setkáních na úrovni velitelů, bez vhodných institucionálních mechanismů zajišťujících, že spolu různé orgány skutečně integrovaně pracují.

Aby byl požadavek stanovený tímto referenčním kritériem splněn, jsou turecké orgány vyzývány, aby provedly opatření doporučená již u předchozích požadavků, čímž bude zajištěna užší spolupráci donucovacích orgánů a pozemních sil a umožněno zavedení integrovaného řízení hranic.

➤ ***Zavést programy odborné přípravy a přijmout protikorupční etické kodexy, jež se zaměří na pohraniční stráž, celní a další úředníky zapojené do řízení hranic;***

Komise soudí, že tento požadavek je **částečně splněn s dobrou vyhlídkou na další pokrok**. Turecké orgány mají předpisy stanovující etické kodexy, které musí dodržovat každý představitel veřejné správy a příslušník donucovacích orgánů.

Komise nicméně doporučuje, aby Turecko:

- vypracovalo znění obecného etického kódu, která se budou konkrétněji zabývat situací, jíž čelí úředníci pověřeni řízením hranic;
 - vypracovalo vhodné moduly odborné přípravy ke zvýšení povědomí o těchto kodexech a
 - zavedlo monitorovací mechanismy.
- *Účinně provést memorandum o porozumění podepsané s agenturou FRONTEX, a to i formou vytvoření společných iniciativ spolupráce a výměny údajů a analýz rizik;*

Komise soudí, že tento požadavek je v současné době **splněn**.

Turecké orgány jsou nicméně vybízeny, aby pokračovaly a prohlubovaly provádění tříleté agendy spolupráce, na níž se dohodly s agenturou Frontex v rámci svého memoranda o porozumění.

- *Zajistit, že bude řízení hranic prováděno v souladu s mezinárodním uprchlickým právem, přičemž bude plně respektována zásada nenavracení a účinně umožněn přístup k azylovým řízením osobám, které potřebují mezinárodní ochranu.*

Turecké orgány v posledních letech poskytly mezinárodní ochranu více než jednomu milionu žadatelů o azyl ze Sýrie a mnoha dalších zemí. Nebyly hlášeny žádné případy odsunutí. Komise má tudíž za to, že tento požadavek je v současné době **splněn**.

- *Zajistit dostatečnou spolupráci se sousedními členskými státy EU, jejímž cílem bude zejména posílit řízení hranic s členskými státy EU.*

Nedávné zlepšení, k němuž došlo v pohraniční spolupráci na pozemních hranicích mezi tureckými orgány a řeckými a bulharskými orgány za účelem zamezení nelegální migrace, opravňuje Komisi k domněnce, že tento požadavek je **částečně splněn**.

K úplnému splnění tohoto referenčního kritéria Komise doporučuje, aby turecké orgány přijaly následující opatření:

- Prohlubovat a upevňovat spolupráci s řeckými a bulharskými orgány podél pozemních hranic, a to i ve formě pravidelných setkání zahrnujících turecké pozemní síly, zřízením bezpečných komunikačních kanálů a zavedením stabilního a strukturovaného mechanismu pro koordinaci a sdílení informací, zejména tím, že pomohou zřídit tripartitní kontaktní středisko se sídlem na hraničním přechodu „Kapitan Andreevo“.
- Rozvíjet operativní spolupráci s řeckými orgány v egejském regionu s cílem zajistit, aby spolupráce na moři zahrnovala předcházení nelegální migraci prostřednictvím výměny informací, a využívat nejen formální komunikaci probíhající mezi velitelstvími obou zúčastněných pobřežních stráží, ale i operativní výměny mezi důstojníky působícími na místní úrovni. Pokud jde o posledně jmenovaný bod, bylo by velmi užitečné zřídit systém sdílení informací a vzájemných včasných varování mezi všemi místními orgány zapojenými do předcházení nelegální migraci a boje proti ní.

- Na základě doporučení uvedených v bloku 1 zajistit, aby turecká policie spolupracovala se styčnými policejními důstojníky členských států EU, sdílela s nimi informace a poskytovala jim vzájemnou pomoc při odhalování falešných a podvodných dokladů, jež mohou být používány osobami cestujícími z Turecka nebo osobami přestupujícími v Turecku na lety na letiště v EU.

3.2.2. Vízová politika

- ***Posílit odbornou přípravu konzulárních a pohraničních zaměstnanců Turecka v oblasti zabezpečení dokladů a vypracovat a používat turecký vízový informační systém;***

S ohledem na pozornost, kterou již turecké orgány věnovaly osnovám pro odbornou přípravu pohraničních a konzulárních zaměstnanců se zřetelem k odhalování padělaných dokladů totožnosti, a na skutečnost, že již existuje několik databází obsahujících víza a policie může do všech nahlížet, Komise soudí, že toto referenční kritérium **je částečně splněno s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Komise nicméně doporučuje, aby turecké orgány:

- zdokonalily odbornou přípravu pro pohraniční a konzulární zaměstnance, zejména za účelem zlepšení jejich schopnosti rozeznat cestovní pasy a víza ze zemí Schengenu a OECD, jakož i nová vysoce zabezpečená turecká víza, jež mají být v brzké době zavedena, a
- nadále pracovat na plné integraci současných vízových databází s cílem zajistit, aby veškeré donucovací orgány v Turecku pracující na řízení hranic nebo boji proti nelegální migraci mohly rychle zkontrolovat pravost tureckého víza v cestovním dokladu cizince, jenž chce vstoupit nebo vstoupil na turecké území.

- ***Zrušit vydávání víz na hranicích v rámci řádného postupu pro občany určitých zemí, jež nejsou členy EU, a zvláště pro země představující vysoké migrační a bezpečnostní riziko pro EU;***

Turecké orgány i nadále vydávají víza na hranici pro občany 89 zemí, z nichž mnohé představují potenciální zdroj nelegální migrace do EU. V novém zákoně o cizincích a mezinárodní ochraně, jenž vstoupil v platnost v dubnu 2014, však byla odstraněna právní možnost Turecka vydávat víza na hranicích v rámci řádného postupu a na základě prohlášení tureckých orgánů je pravděpodobné, že systém vydávání víz na hranicích brzy skončí (pravděpodobně do konce roku 2014). S přihlédnutím k této skutečnosti Komise soudí, že toto referenční kritérium **je splněno částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na další pokrok**. Komise doporučuje, aby turecké orgány uvedly tuto změnu v platnost co nejdříve.

- ***Zahájit používání nových tureckých vízových samolepicích štítků s prvky vyššího zabezpečení a přestat používat razítková víza;***

I když turecké orgány dosud používají razítková víza, jež lze snadno padělat, dokončily nyní technické přípravy pro nové vízové samolepicí štítky s prvky vysokého zabezpečení

a oznámily jejich připravované zavedení. Komise má tudíž za to, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na budoucí pokrok**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány ukončily používání razítkových víz, začaly namísto nich používat nové bezpečnější vízové štítky a následně postupně rozšířily používání těchto vízových štítků a nahradily všechny ostatní v současné době užívané druhy víz.

➤ ***Zavést letištní průjezdní víza;***

Komise soudí, že tento požadavek je **téměř splněn**, neboť nový zákon o cizincích a mezinárodní ochraně poskytuje tureckým orgánům právní způsobilost požádat cizince, kteří si přejí na cestě do dalšího místa určení cestovat letadlem přes Turecko, a kteří tedy plánují vstoupit do mezinárodního prostoru některého tureckého letiště, aby před cestou získali průjezdní vízum od tureckého konzulátu.

Komise doporučuje, aby turecké orgány provedly příslušná ustanovení tohoto nového zákona.

➤ ***Změnit pravidla, na jejichž základě Turecko umožňuje vstup na své území státním příslušníkům těch zemí, které pro EU představují nejvýznamnější zdroje nelegální migrace, s cílem ztížit přístup těm, kteří chtějí vstoupit na turecké území s úmyslem následně se pokusit nezákonně překročit vnější hranice EU;***

Jak již bylo uvedeno výše, v současné době mohou státní příslušníci 89 zemí, z nichž mnohé jsou považovány za potenciální zdroj nelegální migrace, vstoupit na turecké území jednoduše tak, že získají vízum na turecké hranici. Turecké orgány ovšem oznámily svůj úmysl zrušit systém udělování víz na hranicích.

Jakmile se tak stane, občané těchto zemí budou v podstatě i nadále moci snadno získat vízum tak, že podají žádost prostřednictvím elektronického vízového systému. Tento systém byl zřízen jako pilotní projekt v roce 2013 a do běžného užívání zaveden v dubnu 2014, s hraničním vízovým systémem má však společné slabiny.

Podle současných pravidel elektronického vízového systému však nebude možnost získat elektronické vízum k dispozici všem. Naopak občané zemí (až na několik málo výjimek), které jsou považovány za potenciální zdroje nelegální migrace, budou moci o elektronické vízum pro Turecko žádat pouze tehdy, pokud již budou v okamžiku podání žádosti o vízum držiteli platných víz nebo povolení k pobytu vydaných zeměmi OECD a Schengenu.

S ohledem na tuto skutečnost má Komise za to, že prozatím je toto referenční kritérium **splněno pouze částečně, avšak s dobrou vyhlídkou na budoucí pokrok**.

Za účelem dosažení pokroku v plnění tohoto referenčního kritéria Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- neprodleně ukončily možnost získat vízum na hranici pro občany zemí, jež jsou potenciálními zdroji nelegální migrace;
- nadále uplatňovaly přísná pravidla a zaujímaly k vydávání víz prostřednictvím elektronického vízového systému selektivní přístup;
- pozorně sledovaly, jak tato opatření využívají osoby, které jsou oprávněné ke vstupu do Turecka prostřednictvím elektronického vízového systému nebo které vízum nepotřebují, a

- zavedly vhodná opatření za účelem včasné reakce na případné zneužívání, pokud se ukáže, že je toto zneužívání rozšířené mezi osobami určitých státních příslušností nebo kategorií.

Pokud jde o posledně jmenovaný bod, má-li mít Komise možnost hodnotit pokrok Turecka při plnění tohoto referenčního kritéria, bude třeba, aby turecké orgány předkládaly pravidelné informace o:

- počtu víz, která vydaly státním příslušníkům jednotlivých zemí, s uvedením druhu vydaných víz (víza vydaná na hranicích, elektronická víza nebo víza vydaná na velvyslanectví);
- počtu nelegálních migrantů jednotlivých státních příslušností zadržených v Turecku, s uvedením druhu víz, která měli, pokud měli vízum, a
- počtu a druhů padělaných nebo podvodných víz a povolení k pobytu ze zemí OECD a Schengenu zjištěných tureckými orgány u držitelů tureckých elektronických víz.

Pokud by se ukázalo, že došlo k podstatnému zvýšení počtu nelegálních migrantů určité státní příslušnosti, kteří byli zadrženi v Turecku nebo podél hranice EU s Tureckem, bude Komise od tureckých orgánů rovněž potřebovat informace o druhu opatření, jež Turecko přijalo nebo plánuje přijmout za účelem řešení tohoto problému.

➤ ***Pokračovat ve sbližování turecké vízové politiky, právní úpravy a správních kapacit s *acquis* EU, zejména vůči zemím představujícím pro EU nejvýznamnější zdroje nezákonné migrace;***

Jak již bylo vysvětleno výše, turecké orgány oznámily svůj úmysl ukončit vydávání víz na hranicích a nahradit razítková víza vysoce zabezpečenými vízovými samolepicími štítky v souladu s pravidly a prvky používanými v schengenském systému. Jakmile bude hraniční vízový systém zrušen, bude turecký negativní seznam víz podstatným krokem k souladu (třebaže stále nebude plně v souladu) s negativním seznamem víz používaným zeměmi Schengenu.

Žádná z těchto reforem však ještě nebyla provedena.

Na základě dostupných informací se zdá, že kontroly prováděné tureckými konzulárními orgány ohledně žadatelů o víza jsou ve srovnání s kontrolami uplatňovanými v členských státech EU omezené. Vízum je obvykle uděleno, pokud orgány ověří, že žadatel splňuje určité požadavky (například, že mu nebyl udělen zákaz vstupu na turecké území z právních či bezpečnostních důvodů a že může prokázat, že má dostatečné finanční prostředky na pokrytí finančních nákladů svého pobytu v Turecku a svůj návrat domů). Neshromažďuje se žádná další dokumentace ani se neprovádí důkladnější analýza, jež by mohla například odhalit, zda má žadatel o vízum v plánu vstoupit do Turecka s úmyslem následně v Turecku zůstat jako nelegální migrant nebo využít Turecko jako výchozí bod k nelegálnímu přechodu hranice EU.

S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že toto referenční kritérium je **splněno pouze částečně**.

Za účelem dosažení pokroku v plnění tohoto referenčního kritéria Komise doporučuje, aby turecké orgány uskutečnily všechny oznámené reformy a přezkoumaly svůj systém vydávání víz a odborné přípravy konzulárních zaměstnanců, kteří víza vydávají, a inspirovaly se přitom schengenským vízovým systémem. K hodnocení pokroku Turecka v plnění tohoto

doporučení bude Komise potřebovat:

- kopie pokynů vydaných tureckému konzulárním a pohraničním zaměstnancům ohledně kritérií a postupů, jimiž je třeba se řídit při schvalování nebo zamítání žádostí o udělení víza, včetně seznamu dokumentů, které musí žadatelé o vízum předložit, a
- podrobnou statistiku žádostí o víza, které byly schváleny a zamítnuty, a důvody zamítnutí.

Turecké orgány jsou rovněž vybízeny, aby nadále pracovaly na sbližování tureckého negativního seznamu víz s negativním seznamem používaným zeměmi Schengenu a aby v každém případě zabránily vzniku dalších rozdílů.

➤ ***Umožnit občanům všech členských států EU nediskriminační bezvízový vstup na turecké území.***

Komise soudí, že toto referenční kritérium **není splněno**, jelikož v současné době mohou na turecké území cestovat bez víza pouze občané 19 z 28 členských států EU.

Přetrvává znepokojení ohledně faktické diskriminace žadatelů z Kyperské republiky. Od těch je požadováno, aby k cestě na turecké území získali vízum, které mohou získat prostřednictvím tureckého elektronického vízového systému, avšak webové stránky pro podání žádosti prostřednictvím systému elektronických víz odkazují na Kyperskou republiku jako na „Řeckokyperskou správu jižního Kypru“.

Komise doporučuje, aby turecké orgány, má-li dojít ke splnění tohoto referenčního kritéria, skoncovaly s tímto diskriminujícím zacházením.

3.2.3 Odpovědnost dopravců

➤ ***Přijmout a účinně provést právní úpravu týkající se odpovědnosti dopravců, včetně stanovení sankcí.***

Dopravci působící v Turecku již v současnosti musí vracet cestující do jejich původního místa odjezdu či odletu, pokud jim byl tureckými orgány zamítnut vstup na turecké území, a v novém zákoně o cizincích a mezinárodní ochraně byl tento požadavek potvrzen. S ohledem na tuto skutečnost má Komise za to, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Za účelem vybudování přísnějšího systému, zamezení nelegálním příjezdům na turecké území a dosažení pokroku v plnění tohoto referenčního kritéria Komise doporučuje, aby turecké orgány při zohlednění osvědčených postupů EU a mezinárodních osvědčených postupů vytvořily systém sankcí pro dopravce, kteří nedodržují příslušná právní ustanovení.

3.2.4. Mezinárodní ochrana

➤ ***Přijmout a účinně provést právní úpravu a prováděcí ustanovení v souladu s acquis EU a s normami stanovými Ženevskou úmluvou o uprchlících z roku 1951 a protokolem k této úmluvě z roku 1967, a vyloučit tak jakékoli zeměpisné omezení,***

aby bylo zajištěno dodržování zásady nenavrácení a aby byla rovněž zohledněna Evropská úmluva o lidských právech, možnost podat žádost o azyl a získat ochranu vyplývající z postavení uprchlíka nebo doplňkovou formu ochrany pro všechny osoby, které potřebují mezinárodní ochranu, a umožnit Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) účinně a bez omezení plnit svůj mandát na tureckém území;

Komise soudí, že přijetím nového zákona o cizincích a mezinárodní ochraně a jeho vstupem v platnost v dubnu 2014 Turecko učinilo významný krok ke splnění tohoto referenčního kritéria, neboť tento zákon stanoví zavedení vnitrostátního azylového řízení a statusů ochrany, které jsou celkově v souladu s mezinárodními normami a normami EU.

Zákon rovněž snižuje na velmi malou úroveň dopad „zeměpisného omezení“, jež Turecko uplatňuje na Ženevskou úmluvu z roku 1951 a jež se turecké orgány rozhodly prozatím nadále uplatňovat. Toto omezení omezuje působnost Úmluvy v Turecku na „osoby, které se staly uprchlíky v důsledku událostí, k nimž došlo v Evropě“.

Nový zákon však všem osobám, na něž se „zeměpisné omezení“ nevztahuje (o nichž se v zákoně hovoří jako o „podmínečných uprchlících“), také umožňuje přístup k tureckému statusu mezinárodní ochrany. Postavení poskytnuté „podmínečným uprchlíkům“ je poněkud méně příznivé než postavení poskytnuté osobám, na něž se vztahuje „zeměpisné omezení“, rozdíly však nejsou velké. Tam, kde zákon ponechává prostor pro uvážení ohledně svého provedení, se mohou tyto rozdíly stát téměř symbolickými.

Komise nicméně poznamenává, že jelikož jsou tato pravidla nová, neexistují zkušenosti s prováděním. Některé klíčové aspekty situace, jíž čelí žadatelé o azyl a osoby požívající mezinárodní ochrany v Turecku, nejsou v právní úpravě zahrnuty, ale budou záviset na ustanoveních sekundárního práva, která ještě nebyla přijata.

S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Aby mohla Komise své hodnocení zlepšit, musí turecké orgány zajistit, aby:

- byly přijaty všechny sekundární právní předpisy potřebné k účinnému a úplnému provedení zákona a
- ustanovení zákona byla účinně a soudržně provedena v celé zemi.

Ohledně prvně uvedeného bodu bude zvláště důležité zajistit, aby:

- byla ustanovení zákona, zejména možnost přístupu k řízení o určení statusu mezinárodní ochrany a získání statusu mezinárodní ochrany, účinně uplatňována na žadatele a uprchlíky (uznané UNHCR), kteří již byli v době vstupu zákona v platnost přítomni na tureckém území;
- byla sekundárními právními předpisy, jež budou přijaty, osobám prohlášeným za příjemce „dočasné ochrany“ v souladu se zákonem poskytnuta práva srovnatelná s právy stanovenými směrnicí EU o dočasné ochraně a možnost přístupu k individuálním řízením o určení statusu mezinárodní ochrany, je-li požadováno, a
- „podmínečným uprchlíkům“ bylo uděleno postavení, které se v praxi nebude lišit od postavení poskytovaného uprchlíkům, na které se vztahuje „zeměpisné omezení“ a který oběma skupinám nabídne pracovní povolení, sociální pomoc a příležitosti

k integraci v souladu s přístupem stanoveným ve směrnici EU o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka.

- ***Zřídít specializovaný orgán odpovědný za postupy určení postavení uprchlíka s možností účinné faktické a právní nápravy před soudem a zajištění ochrany a pomoci pro žadatele o azyl a uprchlíky a poskytnout tomuto orgánu a jeho zaměstnancům odpovídající pracovní kapacity a odbornou přípravu;***

Dvěma významnými kroky ke splnění tohoto požadavku bylo jednak zřízení Generálního ředitelství pro řízení migrace a jednak vstup v platnost zákona o cizincích a mezinárodní ochraně, který mimo jiné obsahuje ustanovení pro správní i soudní přezkum zamítnutých žádostí o mezinárodní ochranu a souvisejících rozhodnutí, jako jsou rozhodnutí o zajištění.

Zřizování generálního ředitelství stále ještě probíhá, a to zejména na úrovni provincií, a jeho odpovědnost za provádění zákona je ve velké míře stále přenesena na jiné subjekty veřejného správy, které jednají z jeho pověření. Nezbytné institucionální uspořádání k provedení nové právní úpravy ještě nebylo zcela realizováno, zejména co se týče přenesení pravomocí z ústředí na regionální a provinční orgány.

S ohledem na tuto skutečnost má Komise za to, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Má-li Komise zlepšit své hodnocení, je třeba, aby turecké orgány zajistily, že:

- ustanovení zákona ohledně podávání odvolání na správní a soudní úrovni proti zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu a souvisejícím rozhodnutím, jako jsou rozhodnutí o zajištění, budou účinné a důsledně prováděna v celé zemi, a to i co se týče nezávislosti a nestrannosti soudního přezkumu;
- Generální ředitelství pro řízení migrace dokončí vytváření svého vnitřního institucionálního uspořádání a zajistí odpovídající stav zaměstnanců, především na úrovni provincií, a převezme odpovědnost za provádění azylových řízení v praxi;
- bude jasně rozdělena odpovědnost za zajištění práv žadatelů o mezinárodní ochranu a osob požívajících této ochrany.

Komise rovněž doporučuje, aby turecké orgány zřídily integrovaný a spolehlivý systém identifikace žadatelů o mezinárodní ochranu a osob požívajících této ochrany. Systém by měl poskytovat souhrnné a harmonizované statistické informace.

- ***Poskytnout odpovídající infrastrukturu a dostatek lidských zdrojů a finančních prostředků k zajištění důstojného přijetí a ochrany práv a důstojnosti žadatelů o azyl a uprchlíků;***

Žadatelům o mezinárodní ochranu a osobám požívajícím této ochrany v Turecku obvykle není úřady poskytnuto ubytování. Turecké orgány nicméně poskytují ubytování vysoké kvality v uprchlických táborech 220 000 syrským uprchlíkům. Komise soudí, že Turecko požadavky tohoto referenčního kritéria splňuje **částečně a s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Za stávajících okolností by bylo nerealistické očekávat, že turecké orgány poskytnou ubytování všem žadatelům o azyl a osobám požívajícím mezinárodní ochrany, kteří jsou v Turecku přítomni. Komise nicméně doporučuje, aby turecké orgány:

- zřídily odpovídající počet přijímacích středisek rovněž pro žadatele z jiných zemí než Sýrie a pro osoby požívající mezinárodní ochrany, kteří nemají žádné jiné ubytování, a aby poskytly ubytování alespoň osobám z nejzranitelnějších skupin a inspirovaly se přitom normami stanovenými ve směrnici o podmínkách přijímání a směrnici EU o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka;
- sepsaly politiky a zavedly institucionální nástroje, které zamezí diskriminaci osob, jež požívají mezinárodní ochrany, a zajistí rovný přístup k ubytování pro všechny osoby požívající mezinárodní ochrany, a aby se přitom inspirovaly normami stanovenými ve směrnici EU o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka.

➤ ***Osobám, kterým je uděleno postavení uprchlíka, by měla být dána možnost samostatné obživy, přístupu k veřejným službám, požívání sociálních práv a možnost získat podmínky pro integraci v Turecku.***

Vstupem v platnost zákona o cizincích a mezinárodní ochraně, který obsahuje ustanovení o právech osob požívajících mezinárodní ochrany na přístup k veřejnému vzdělávání, zdravotní péči a trhu práce, a opatření, která přijalo za účelem zajištění finančních prostředků na provádění ustanovení o vzdělávání a zdravotní péči v praxi, Turecko učinilo významný krok ke splnění tohoto požadavku.

Z různých důvodů však účinný přístup k těmto právům není v Turecku zaručen stejným způsobem všude a pro každého. S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- zajistily, že všechny osoby požívající mezinárodní ochrany, včetně osob požívajících dočasné ochrany a „podmínečných uprchlíků“, jak jsou definovány v novém zákoně, mohou účinně a soustavně vykonávat svá práva v souvislosti s průkazy totožnosti a přístupem k trhu práce tak, aby byla podpořena soběstačnost a integrace;
- navrhly a prováděly politiky usnadňující přístup k právům osobám požívajícím mezinárodní ochrany, jimž hrozí riziko, že se ocitnou na okraji společnosti, zejména osobám žijícím v nestátních ubytovacích zařízeních;
- sledovaly a ověřovaly, a to i prostřednictvím shromažďování statistických informací, skutečnou schopnost příjemců mezinárodní ochrany získat přístup k veřejným službám a využívat možností sociální pomoci stanovených právními předpisy.

3.2.5. Nelegální migrace

➤ ***Přijmout a provést právní předpisy, které stanoví účinné řízení migrace a zahrnují pravidla, jež budou v souladu s normami EU a Rady Evropy, v oblasti vstupu,***

odjezdu, krátkodobého a dlouhodobého pobytu cizinců a členů jejich rodin, a dále v oblasti přijímání, návratu a práv cizinců, u nichž bylo zjištěno, že vstoupili do Turecka nebo že pobývají v Turecku nelegálně;

S ohledem na nedávné přijetí a vstup v platnost zákona o cizincích a mezinárodní ochraně Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Aby mohla Komise toto hodnocení zlepšit, turecké orgány budou muset zajistit účinné a důsledné provedení ustanovení tohoto nového zákona v celé zemi a přijetí veškerých příslušných sekundárních právních předpisů.

- ***Vypracovat a začít používat mechanismus pro sledování migračních toků s údaji o legální i nelegální migraci; zřídit orgány odpovědné za shromažďování a analýzu údajů o migračních počtech a tocích; vypracovat situační obraz nelegálních migračních toků na celostátní, regionální a místní úrovni a různých zemí původu nelegální migrace, včetně provedení analýzy rizik a zpravodajství;***

S ohledem na novou úlohu Generálního ředitelství pro řízení migrace při shromažďování a analýze statistik o migraci a na spolupráci tureckých orgánů s agenturou Frontex považuje Komise toto referenční kritérium za **částečně splněné.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány poskytly Generálnímu ředitelství pro řízení migrace zdroje potřebné pro zahájení praktického provádění jeho úkolu shromažďování a analýzy statistických údajů týkajících se všech příslušných aspektů migrace.

Komise rovněž doporučuje, aby Turecko pokračovalo ve své spolupráci s agenturou Frontex a začalo s vypracováním analýzy rizika, které představují jednotlivé země jakožto zdroje nelegální migrace směřující do Turecka.

- ***Zabývat se faktory, které přitahují nelegální migrační toky do země, a přijmout opatření ke zlepšení schopnosti vyšetřovat případy organizované nebo usnadněné nelegální migrace;***

Tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány provedly nedávno přijaté reformy vízového a azylového systému, zrušily turecké pasy bez biometrických identifikačních prvků a posílily kapacitu Ministerstva práce kontrolovat vstup nelegálních migrantů na trh práce a zamezovat mu.

Aby mohla Komise zhodnotit pokrok při plnění tohoto požadavku, musí mít důkazy, že se zvýšila schopnost tureckých donucovacích orgánů identifikovat a zatýkat nelegální migranty a také provádět složitější vyšetřování umožňující odhalení a rozbití zločineckých sítí, které migranty převádějí.

- ***Účinně se snažit o uzavření a provedení dohod o zpětném přebírání se zeměmi, které představují zdroje významných nelegálních migračních toků směřujících do Turecka nebo členských států EU;***

Turecké orgány uzavřely několik dohod o zpětném přebírání, ale jen velmi málo z nich se zeměmi, jež představují významné zdroje nelegální migrace. V některých případech orgány

vyjednaly nebo navrhly vyjednání dohod o zpětném přebírání s těmito zeměmi, ale bohužel bezvýsledně, zvláště když některé dohody, které Turecko podepsalo, nebyly následně ratifikovány. Turecko má s některými svými sousedy dohody o pohraniční spolupráci, které obsahují ustanovení o zpětném přebírání nelegálních migrantů, ale tato ustanovení jsou zřídka prováděna. S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že Turecko toto referenční kritérium **splnilo pouze částečně**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány vynaložily veškeré úsilí, aby zajistily, že:

- vstoupí v platnost dosud podepsané dohody o zpětném přebírání;
- jsou účinně prováděna ustanovení o zpětném přebírání obsažená v dohodách o pohraniční spolupráci, které uzavřely s některými sousedními zeměmi;
- bude dosaženo pokroku ve vyjednání a uzavření dohod o zpětném přebírání s alespoň některými ze zemí, jež jsou hlavními zdroji nelegální migrace do Turecka.

➤ ***Zajistit dostatečné finanční a lidské zdroje pro účinné řízení migrace, včetně odpovídajících programů odborné přípravy;***

Komise soudí, že toto referenční kritérium je **téměř splněno**.

K dosažení dalšího pokroku musí turecké orgány:

- dokončit vytvoření a zahájení provozu Generálního ředitelství pro řízení migrace;
 - nadále vyčleňovat dostatek zdrojů pro účely Generálního ředitelství, a umožnit mu tak plnit jeho povinnosti.
- ***Zajistit účinné vyhoštění nelegálně pobývajících státních příslušníků třetích zemí ze svého území;***

Komise soudí, že toto referenční kritérium je **téměř splněno**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány posílily svou schopnost zjistit státní příslušnost nelegálních migrantů, které zajistily, a snížily riziko, že někteří z nich se vyhnou vyhoštění poskytnutím falešných informací o svém původu.

➤ ***Stanovit podmínky umožňující dobrovolný návrat státním příslušníkům třetí země, kteří byli vyhoštěni ze své země a chtějí tohoto způsobu využít;***

S ohledem na ustanovení zákona o cizincích a mezinárodní ochraně a na omezené pilotní programy pro asistovaný dobrovolný návrat, které jsou již v Turecku prováděny, Komise soudí, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Aby Komise mohla toto hodnocení zlepšit, potřebuje získat:

- informace, které jí umožní ověřit, jak jsou skutečně prováděna nová ustanovení, jež byla v právních předpisech Turecka zavedena s cílem umožnit dobrovolný návrat nelegálních migrantů;
- statistické údaje týkající se počtu dobrovolných návratů, které turecké orgány povolily a skutečně provedly.

- ***Zajistit dostatečnou infrastrukturu (včetně zařízení pro zadržení osob) a posílit odpovědné subjekty s cílem zajistit účinné vyhoštění nelegálně pobývajících a/nebo projíždějících státních příslušníků třetích zemí z tureckého území, a zároveň poskytnout veškerou potřebnou právní pomoc, jakož i sociální a psychologickou pomoc pro navracené osoby a důstojné a spravedlivé podmínky zadržování a postupy vyhoštění.***

Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Za účelem dosažení dalšího pokroku při plnění referenčního kritéria Komise doporučuje, aby turecké orgány nadále pracovaly na vybudování a vybavení zařízení, jež zajistí nelegálním migrantům důstojné ubytování, zatímco jsou podrobeni postupům zpětného přebírání a vyhoštění.

Komise rovněž doporučuje zlepšit praktický přístup těchto osob k právní, sociální a psychologické pomoci a postupy pro zajištění důstojných a přiměřených podmínek, zejména prostřednictvím spolupráce se specializovanými organizacemi, a to vyčleněním odpovídajících finančních prostředků a nasazením dobře vyškoleného a motivovaného personálu.

4. BLOK 3: VEŘEJNÝ POŘÁDEK A BEZPEČNOST

4.1. Obecné hodnocení

V této oblasti je situace v Turecku různá a někdy rozporná.

Donucovací orgány jsou vynalézavé a aktivní. Obvykle jsou personálně obsazeny vysoce profesionálními odborníky s vysokým nasazením a na boj proti zločinu vynakládají obrovské úsilí a dosahují v něm mnoha významných úspěchů. Výsledky v odhalování a rozbíjení zločineckých organizací působících v zemi nebo zapojených do nadnárodních sítí však nesplňují očekávání.

Země má významné a dobře zavedené nástroje policejní a justiční spolupráce s mezinárodními partnery, včetně členských států EU a agentur EU. Výsledky této spolupráce však nedosahují úrovně, kterou Turecko i EU potřebují. Příčinou obtíží jsou různé faktory, včetně rozdílů mezi právními předpisy EU a Turecka, různé dohody, ke kterým strany přistoupily, a rozdíly v přístupu k určitým otázkám.

Turečtí úředníci připravili v mnoha případech návrhy zákonů a dohod — jejichž provedení by posílilo spolupráci nebo lépe využilo potenciál donucovacích orgánů Turecka — ke schválení nebo podpisu vládou, tyto návrhy však zůstaly po řadu let z důvodů Komisi neznámých odloženy.

Mnoho významných kroků vpřed se zdá být na dosah a rychle dosažitelnými za předpokladu, že budou podpořeny politickou vůlí k reformě.

4.2. Podrobné poznámky k referenčním kritériím v bloku veřejného pořádku a bezpečnosti

4.2.1. Prevence a boj proti organizovanému zločinu, terorismu a korupci

- ***Pokračovat a dokončit provádění své vnitrostátní strategie a akčního plánu pro boj proti organizovanému zločinu (zejména přeshraničních aspektů) a zajistit odpovídající lidské a finanční zdroje na jejich provedení;***

Turecko poskytuje na boj s organizovaným zločinem značné finanční, technické a lidské zdroje. Jeho donucovací orgány dosahují v této oblasti významných úspěchů, jak dokládá mimo jiné zpráva o boji proti převaděčství a organizovanému zločinu z roku 2013 vydaná tureckou policií.

Komise však stále postrádá informace o konkrétních opatřeních přijatých tureckými orgány za účelem provedení akčního plánu pro boj proti organizovanému zločinu nebo o způsobu, jakým tato opatření a celková strategie týkající se organizovaného zločinu mohou účinně čelit hrozbě, kterou představují zločinecké organizace působící v Turecku. Mimo to se zdá, že není k dispozici analýza způsobu, jakým jsou zločinecké organizace strukturovány a jakým v Turecku působí. Proto Komise soudí, že požadavky tohoto referenčního kritéria jsou **splněny pouze částečně**.

Aby Komise mohla své hodnocení zlepšit, je třeba, aby turecké orgány poskytly:

- informace o konkrétních opatřeních, jež byla skutečně přijata k provedení akčního plánu;
- informace, které Komisi umožní porozumět povaze a velikosti zločineckých organizací usazených v Turecku, a především organizací působících na vnitrostátní i nadnárodní úrovni, s uvedením jejich typických zeměpisných a hospodářských oblastí činnosti, a vysvětlení přístupu, který turecké orgány vypracovávají za účelem rozbití těchto zločineckých organizací a potírání jejich činností.

➤ ***Podepsat a ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi a přijmout a účinně provést právní předpisy, včetně ustanovení, jež jsou v souladu s normami stanovenými touto Úmluvou a *acquis* EU týkajícími se zamezení obchodu s lidmi, stíhání obchodníků a ochrany a pomoci jejich obětem;***

Turecký trestní zákoník a zákon o cizincích a mezinárodní ochraně obsahují ustanovení, na jejichž základě je možné stíhat obchodníky s lidmi a pomáhat obětem obchodování s lidmi. Ucelený právní rámec týkající se obchodování s lidmi však dosud vytvořen nebyl a příslušná Úmluva Rady Evropy byla podepsána, ale nikoliv ratifikována.

S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že tento požadavek je **splněn pouze částečně**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- ratifikovaly Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi; a
 - přijaly zákon za účelem uceleného řešení obchodu s lidmi v souladu s normami stanovenými Úmluvou a *acquis* EU.
- ***Poskytnout odpovídající infrastrukturu a dostatek lidských zdrojů a finančních prostředků na zajištění důstojného přijetí a ochrany práv a důstojnosti obětí obchodování s lidmi a podporu jejich sociální a profesní reintegrace;***

Komise soudí, že toto referenční kritérium je **částečně splněno** díky práci, kterou již Turecko pro zajištění podpory obětem obchodu s lidmi vykonalo.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- zvýšily poskytovanou podporu tak, aby odpovídala počtu zachraňovaných obětí, zejména otevřením a provozováním dalších ubytovacích zařízení;
 - vypracovaly programy na podporu obětí při sociální i profesní reintegraci do společnosti a
 - zajistily, že se personálu pracujícímu s oběťmi obchodování s lidmi dostane odpovídající odborné přípravy.
- ***Ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu a o financování terorismu (CETS 198) a provést její ustanovení do vnitrostátní právní úpravy a přijmout a účinně provést právní předpisy umožňující splnit požadavky této Úmluvy a doporučení Finančního akčního výboru (FATF) pro vytvoření systému zmrazení majetku a definice financování terorismu;***

Třebaže Turecko příslušnou Úmluvu dosud neratifikovalo, vypracovalo vnitrostátní právní předpisy a správní kapacity pro boj proti praní peněz a financování terorismu. Komise tudíž soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- ratifikovaly a začaly provádět Úmluvu;
- provedly přezkum vnitrostátních předpisů za účelem zajištění plného souladu s ustanoveními Úmluvy;
- zřídily systém za účelem centralizace shromažďování statistik týkajících se konfiskace výnosů z trestné činnosti a
- v plném rozsahu provedly doporučení Finančního akčního výboru.

Turecké orgány jsou rovněž vybízeny, aby zvážily zřízení úřadu pro vyhledávání majetku z trestné činnosti za účelem zabavování a vyhledávání výnosů z trestné činnosti.

➤ ***Ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o kyberkriminalitě a přijmout právní předpisy a zavést opatření umožňující provedení této Úmluvy;***

S ohledem na to, že Turecko nedávno tuto Úmluvu ratifikovalo, avšak s jejím prováděním turecké orgány ještě nezačaly, a vzhledem ke značným kapacitám vytvořeným donucovacími orgány na boj s kyberkriminalitou Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány začaly s prováděním Úmluvy a přezkoumaly vnitrostátní právní předpisy, aby byl zajištěn jejich plný soulad s ustanoveními Úmluvy, a zaměřily se zejména na články 9, 16, 17 a 18 Úmluvy.

➤ ***Pokračovat v provádění národní strategie a akčního plánu proti drogám a drogové závislosti a rozvíjet spolupráci s Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA);***

Zdá se, že turecké orgány se v boji proti obchodu s drogami velmi angažují. Kromě toho spolupracují s centrem EMCDDA a provádějí strategii a akční plán.

Turecká zpráva o drogách za rok 2013 zveřejněná tureckým ministerstvem vnitra podává poměrně vyčerpávající informace o fenoménech obchodování s drogami a drogové závislosti v Turecku a politikách, které turecké orgány pro boj s těmito jevy vypracovaly. Turecké orgány však neposkytly žádné podrobné informace o konkrétních opatřeních přijatých k provedení akčního plánu.

Turecko ratifikovalo dohodu o spolupráci s centrem EMCDDA dne 29. června 2012, ale turecké orgány nepředaly úřední dokument o ratifikaci, což brání vstupu dohody v platnost v Turecku.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti Komise soudí, že toto referenční kritérium je **splněno částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok**.

Aby mohla Komise udělit lepší hodnocení, potřebuje získat podrobnější informace o opatřeních, která turecké orgány přijaly k účinnému provedení stávajícího akčního plánu proti drogám a drogové závislosti.

Komise rovněž doporučuje, aby turecké orgány nadále zlepšovaly (již vysokou) kvalitu svých výročních zpráv a umožnily vstup dohody o spolupráci s centrem EMCDDA v platnost tím, že předají úřední dokument o ratifikaci.

➤ ***Pokračovat v provádění národní strategie a akčního plánu pro boj proti korupci na doporučení Skupiny států proti korupci – GRECO (z I., II. a III. kola hodnocení).***

Komise soudí, že toto referenční kritérium je pouze **částečně splněno**, protože na základě omezených informací získaných od tureckých orgánů byla náležitě provedena pouze některá doporučení GRECO a byla zavedena pouze některá opatření stanovená v akčním plánu pro boj proti korupci.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- provedly všechna doporučení skupiny GRECO;
- dokončily provádění akčního plánu proti korupci;
- poskytlly podrobné informace o opatřeních přijatých k provedení těchto dvou doporučení.

Vzhledem k tomu, že stávající strategie a akční plán přestanou platit v roce 2014, Komise rovněž doporučuje, aby turecké orgány přijaly a začaly provádět novou strategii a akční plán.

Tyto dokumenty by měly vyplynout z důkladné analýzy prevence a boje proti korupci a měly by obsahovat:

- přísné lhůty pro provedení plánovaných opatření;
- částky přidělené z rozpočtu;
- orgány a osoby odpovědné za provádění akcí a
- ukazatele úspěšnosti.

Postupu navrhování a sledování těchto dokumentů by se měla účastnit občanská společnost, třebaže celkovým sledováním a podáváním zpráv o provádění akčního plánu by měl být pověřen subjekt veřejného sektoru nebo pracovní skupina oprávněná jednat s potřebnou mírou nezávislosti.

4.2.2. Justiční spolupráce

➤ ***Provádět a dodržovat mezinárodní úmluvy týkající se justiční spolupráce v trestních věcech (zejména Úmluvy Rady Evropy o vydávání (č. 24 z roku 1957, včetně dosud neprovedených dodatkových protokolů z roku 1975, 2010 a 2012), vzájemné pomoci v trestních věcech (č. 30 z roku 1959, včetně dosud neprovedeného dodatkového protokolu z roku 2001) a předávání odsouzených osob (č. 112 z roku 1983, včetně dosud neprovedeného dodatkového protokolu z roku 1997);***

Turecko již je smluvní stranou mnoha úmluv a protokolů uvedených v tomto referenčním kritériu, provádí je a má v úmyslu podepsat další. Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány podepsaly, ratifikovaly a začaly provádět všechny tři protokoly k úmluvě o vydávání, protokol k úmluvě o vzájemné pomoci v trestních věcech a protokol k úmluvě o předávání odsouzených osob, jejichž smluvní stranou Turecko ještě není.

➤ ***Přijmout opatření zaměřená na zlepšení účinnosti justiční spolupráce soudců a státních zástupců v trestních věcech s členskými státy EU a se zeměmi v regionu;***

Turecké orgány a odborníci pracují na přípravě jediného uceleného právního aktu, jenž by jasně a jednoduše stanovil postupy, kterými se mají řídit turecké orgány za účelem co nejúčinnějšího a nejefektivnějšího podávání žádosti a poskytování mezinárodní justiční spolupráce. Tento akt však dosud nebyl přijat.

S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že tento požadavek je **splněn částečně, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Za účelem dosažení pokroku při plnění tohoto referenčního kritéria Komise Turecko vybízí, aby zvážilo přijetí tohoto uceleného právního aktu.

Komise také doporučuje, aby Turecko nadále zavádělo příslušná správní, technická a právní opatření, včetně odborné přípravy, s cílem zajistit, že turecké orgány budou moci rychleji reagovat na žádosti o právní pomoc v trestních věcech.

➤ ***Rozvíjet pracovní vztahy s Eurojustem***

Turecké orgány dobře využívají všech možných příležitostí k rozvoji vztahů, které jim Eurojust poskytuje. Turecko je však schopno rozvíjet rovnocennou spolupráci s Eurojustem jen v omezené míře vzhledem k tomu, že mu chybí právní úprava o ochraně údajů, jež by byla v souladu s *acquis* EU. Eurojust tedy nemůže s tureckými orgány sdílet osobní a důvěrné informace důležité pro konkrétní soudní věci.

S ohledem na tuto skutečnost Komise soudí, že tento požadavek je pouze **částečně splněn.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány přijaly a začaly provádět vnitrostátní právní předpisy o ochraně údajů v souladu s *acquis* EU.

Do té doby jim Komise doporučuje rovněž poskytnout informace o akcích, které plánují provést za účelem rozvoje pracovních vztahů s Eurojustem.

➤ ***Pokračovat v provádění Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980 a přistoupit k Haagské úmluvě o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí z roku 1996 a dále Haagské úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů z roku 2007;***

Turecko provádí Haagskou úmluvu z roku 1980, třebaže jsou řízení často v prodlení. Není smluvní stranou úmluv z roku 1996 a z roku 2007, ačkoli je smluvní stranou jiných úmluv, které řeší podobnou problematiku jiným způsobem. Komise tudíž soudí, že tento požadavek je **splněn pouze částečně.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- přistoupily k haagským úmluvám z let 1996 a 2007;
- přijaly účinná opatření k zajištění přijatelného zkrácení prodlení v řízeních vyplývajících z Haagské úmluvy z roku 1980.

Pokud jde o tento posledně uvedený bod, turecké orgány se vybízejí, aby věnovaly zvláštní pozornost postupu, jakým se v současné době tato Haagská úmluva provádí, s cílem zajistit rychlejší zahájení a kratší dobu trvání soudních řízení (zejména u odvolání) a projednání těchto řízení specializovanými soudy.

Turecké orgány se rovněž vyzývají, aby náležitou pozornost věnovaly jmenování soudce kontaktní osobou v mezinárodní haagské síti soudců, aby usnadnily spolupráci ve věcech, kterých se tato Haagská úmluva týká.

➤ ***Poskytnout efektivní justiční spolupráci v trestních věcech všem členským státům EU, a to i ve věcech vydávání osob, mimo jiné podporou přímých kontaktů mezi ústředními orgány.***

Schopnosti Turecka poskytnout členským státům EU plnou spolupráci ve věcech vydávání osob brání v prvé řadě některá strukturální omezení a především jeho volba na úrovni ústavy neumožňovat vydávání tureckých občanů. Podobně nemohou být občané EU vydáváni do Turecka. V rámci těchto omezení a s ohledem na zásadu vzájemnosti a platné mezinárodní úmluvy jsou nicméně turecké orgány v zásadě připraveny při vydávání cizích státních příslušníků s členskými státy EU spolupracovat. V tureckém právním řádu jsou rovněž ustanovení umožňující Turecku zahájit vnitrostátní stíhání nebo vykonat zahraniční rozsudky nad tureckými občany, kteří uprchli na turecké území poté, co spáchali zločin v zahraničí.

Další omezení schopnosti Turecka spolupracovat s členskými státy EU v trestních věcech spočívá v pozorované neochotě tureckých orgánů provést pozitivní následnou kontrolu žádostí o justiční spolupráci předložených některými členskými státy EU, jejichž soudní orgány v minulosti zamítly žádosti o justiční spolupráci předložené Tureckem. Turecké orgány zaujímají tento přístup i v případech, kdy bylo zamítnutí členským státem dáno technickými důvody, zejména existujícím rozdílem v právní úpravě a zárukách mezi členskými státy EU a Tureckem, pokud jde o konkrétní trestný čin, jenž byl předmětem žádosti. I přes toto významné omezení turecké orgány poskytují účinnou spolupráci v trestních věcech většině členských států EU, třebaže rozsah a účinnost spolupráce, kterou jim poskytují, se někdy značně liší.

S ohledem na výše uvedené Komise považuje toto referenční kritérium za **částečně splněné**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- zaujímaly vstřícný postoj vůči orgánům v členských státech, které se na ně obrátí v otázkách justiční spolupráce v trestních věcech, budovaly dobrou úroveň vzájemné výměny informací v oblasti příslušných platných právních předpisů a postupů a zdržely se striktního uplatňování zásady vzájemnosti;
- pokračovaly v reformě tureckého systému trestního soudnictví a trestní právní úpravy, aby byla zajištěna jejich další harmonizace s normami EU a evropskými normami a současně došlo k zachování nezávislosti soudnictví a posílení procesních záruk;
- pomáhaly orgánům v členských státech určit a použít postupy v rámci tureckých právních předpisů, jež by umožnily stíhání trestných činů spáchaných na území EU tureckými státními příslušníky, kteří následně uprchli do Turecka;

- poskytovaly bez diskriminace justiční spolupráci v trestních věcech všem členským státům EU, a to i orgánům Kyprské republiky.

4.2.3. Spolupráce v oblasti prosazování práva

- ***Přijmout nezbytná opatření s cílem zajistit účelnou a účinnou spolupráci v oblasti prosazování práva mezi příslušnými vnitrostátními donucovacími orgány – zvláště pohraniční stráží, policií, celní správou, a to prostřednictvím neomezené spolupráce mezi agenturami v oblasti zpravodajství a výměny informací – jakož i spolupráce se soudními orgány;***

Turecké donucovací orgány běžně nesdílejí své zdroje a pracovní nástroje a nesdílejí přístup ke svým příslušným databázím a zpravodajským informacím. Zavedly však mechanismus pro koordinaci a sdílení informací, se soudnictvím sdílejí přístup ke všem příslušným soudním řízením prostřednictvím databázového systému UYAP a policie a celní správa zlepšily svou spolupráci prostřednictvím protokolu, jenž umožňuje sdílení údajů. Komise tudíž pokládá toto referenční kritérium za **téměř splněné**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány nadále rozvíjely spolupráci mezi donucovacími orgány a dalšími příslušnými subjekty veřejného sektoru a zlepšily zejména svou schopnost předkládat společná posouzení hrozeb, provádět společné operace a ve větší míře vzájemně využívat svých dalších dovedností při zahajování a provádění vyšetřování.

- ***Posílit spolupráci regionálních donucovacích orgánů a provádět dvoustranné a vícestranné dohody o operativní spolupráci, a to i včasným sdílením důležitých informací s příslušnými donucovacími orgány členských států EU;***

S ohledem na zapojení Turecka do různých mezinárodních organizací v policejní oblasti, především Interpolu, a na skutečnost, že uzavřelo bezpečnostní dohody s většinou členských států EU, považuje Komise tento požadavek za **téměř splněný**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány nabízely policejní spolupráci, a to i v záležitostech Interpolu, orgánům všech členských států EU, včetně Kyprské republiky.

- ***Zlepšit kvalitu a kapacity operativní a zvláštní vyšetřovací činnosti donucovacích orgánů za účelem účinnějšího odhalování závažné přeshraniční trestné činnosti, včetně padělání průkazů totožnosti a cestovních dokladů;***

Turecké donucovací orgány se zdají být kapacitami uvedenými v tomto referenčním kritériu dobře vybaveny. Komise považuje toto referenční kritérium za **splněné**.

- ***Účinně spolupracovat s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a Europolu při ochraně eura proti padělání;***

Turecké orgány účinně a pravidelně spolupracují s příslušnými orgány EU a členskými státy EU při ochraně eura proti padělání. Komise považuje toto referenční kritérium za **splněné**.

- ***Posilovat kapacity tureckého výboru pro vyšetřování finanční trestné činnosti (MASAK) a rozvíjet jeho spolupráci s dalšími finančními zpravodajskými jednotkami v členských státech EU;***

MASAK je relativně nová instituce, ale s ohledem na značné spektrum činností tohoto výboru a spolupráci, kterou již navázal s finančními zpravodajskými jednotkami v členských státech EU, Komise považuje tento požadavek za **částečně splněný, ale s dobrou vyhlídkou na další pokrok.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány přijaly některá další opatření k dalšímu budování kapacity výboru MASAK a vývoji pracovních nástrojů, které mu umožní zvyšovat kvalitu, množství a spektrum vyšetřovací činnosti, zejména prostřednictvím:

- zlepšování schopnosti výboru MASAK shromažďovat, zpracovávat a analyzovat údaje o podezřelých transakcích s cílem vést efektivnější a úspěšnější vyšetřování;
- shromažďování a předkládání statistik o počtech podezřelých transakcí, které vedou ke stíhání praní špinavých peněz, a o počtech odsouzení, jichž se podařilo dosáhnout;
- provádění přezkumu interních zdrojů v oblasti přiměřenosti systémů, personálního obsazení a úrovně zdrojů ve výboru MASAK;
- provádění vnitrostátního posouzení rizik za účelem identifikace metod praní špinavých peněz v Turecku, identifikace vysoce rizikových finančních produktů a obchodů a spolupráce s regulovanými odvětvími na minimalizaci těchto hrozeb. Toto posouzení rizik by mohlo být využito k vypracování nového tureckého akčního plánu boje proti praní špinavých peněz;
- analýzy kontrolních postupů zavedených pro boj proti praní špinavých peněz a boj proti financování terorismu s cílem zajistit soulad a sblížení s postupy členských států EU;
- vytvoření systému hodnocení způsobilosti úředníků dohlízejících na dodržování předpisů v oblasti praní špinavých peněz / boje proti financování terorismu a
- vedení společné odborné přípravy v oblasti boje proti praní špinavých peněz / boje proti financování terorismu s tureckými donucovacími orgány.

- ***Pokračovat v provádění strategické dohody s Europolem;***

Komise soudí, že tento požadavek je **téměř splněn.**

Komise doporučuje, aby turecké orgány nadále pracovaly na rozvoji všech možných forem spolupráce v rámci strategické smlouvy.

- ***Uzavřít a v plném rozsahu a účinně provést dohodu o operativní spolupráci s Europolem.***

Tento požadavek **není splněn.**

Aby Turecko pokročilo na cestě k podepsání dohody o operativní spolupráci s Europolem, Komise doporučuje, aby turecké orgány přijaly a začaly provádět vnitrostátní právní předpisy o ochraně údajů v souladu s *acquis* EU.

4.2.4 Ochrana údajů

- *Podepsat, ratifikovat a provést příslušné mezinárodní úmluvy, zejména Úmluvu Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat z roku 1981 a její dodatkový protokol č. 181;*

Komise soudí, že tento požadavek **není splněn**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány ratifikovaly a provedly Úmluvu a její dodatkový protokol.

- *Přijmout a provést právní předpisy o ochraně osobních údajů v souladu s normami EU, zejména pokud jde o nezávislost orgánu pověřeného zajišťováním ochrany osobních údajů.*

Komise má za to, že tento požadavek **není splněn**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány přijaly a začaly provádět vnitrostátní právní předpisy o ochraně údajů v souladu s *acquis* EU.

5. BLOK 4: ZÁKLADNÍ PRÁVA

5.1. Obecné hodnocení

V míře, v jaké je to významné pro posouzení pokroku dosaženého na cestě k uvolnění vízového režimu, je možno uvést, že Turecko dosáhlo značného pokroku a podniklo významné kroky v oblastech, jichž se týkají referenční kritéria uvedená v tomto bloku. V některých případech jsou již zaváděny reformy a nové přístupy. Komise vybízí Turecko, aby v jejich zavádění i nadále pokračovalo.

5.2. Podrobné poznámky k referenčním kritériím v rámci bloku základních práv

5.2.1. Svoboda pohybu občanů

- *Zajistit, že svoboda pohybu tureckých občanů nepodléhá neoprávněným omezením, včetně diskriminujících opatření založených zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci. V případě potřeby provést související úplné vyšetřování;*

Jelikož je svoboda pohybu v Turecku obecně zaručena a zdá se, že v praxi neexistují větší překážky uplatňování této svobody, Komise soudí, že je tento požadavek **splněn**.

5.2.2. Podmínky a postupy vydávání dokladů totožnosti

- *Poskytnout informace o podmínkách a okolnostech získání tureckého občanství;*

Turecko poskytlo dostatečné informace o podmínkách získání tureckého občanství. Komise tudíž soudí, že Turecko tento požadavek **splnilo**.

- *Poskytnout informace o podmínkách změny osobních údajů;*

Turecko poskytlo dostačující informace o podmínkách změny osobních údajů. Komise tudíž soudí, že Turecko tento požadavek **splnilo**.

- *Zajistit úplný a účinný přístup k cestovním dokladům a dokladům totožnosti pro všechny občany, včetně žen, dětí, osob se zdravotním postižením, osob náležících k menšinám, vnitřně vysídlených osob a dalších zranitelných skupin;*

Turecké právní předpisy stanovují přístup k cestovním dokladům a průkazům totožnosti pro všechny občany. Komise tudíž soudí, že Turecko tento požadavek **splnilo**.

- *Zajistit úplný a účinný přístup k průkazům totožnosti pro uprchlíky a osoby bez*

státní příslušnosti s bydlištěm v Turecku.

Komise soudí, že tento požadavek je **téměř splněn**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány nadále pracovaly na zajištění včasné evidence i přístupu k řádným dokladům totožnosti pro všechny žadatele a příjemce mezinárodní ochrany pobývajících v zemi.

- ***Poskytnout dostupné informace o požadavcích na evidenci cizincům, kteří se chtějí usadit v Turecku, a zajistit rovné a transparentní provedení příslušných právních předpisů.***

S ohledem na ustanovení nového zákona o cizincích a mezinárodní ochraně má Komise za to, že tento požadavek je **splněn**.

5.2.3. Občanská práva a respektování a ochrana menšin

- ***Vypracovat a provádět politiky účinně řešící sociální vyloučení, marginalizaci a diskriminaci Romů, pokud jde o přístup ke vzdělání a zdravotnickým službám a jejich obtíže v přístupu k průkazům totožnosti, bydlení, zaměstnání nebo účasti na veřejném životě;***

Komise soudí, že tento požadavek je jen **částečně splněn**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- přijaly komplexní strategii a akční plán pro zlepšení situace Romů v Turecku a inspirovaly se přitom ustanoveními Rámce EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů z roku 2011 a zapojily romské organizace občanské společnosti do provádění a monitorování této strategie;
- poskytly příslušnému vládnímu odboru přiměřené zdroje na účinnou koordinaci provádění strategie a akčního plánu;
- zvýšily shromažďování kvalitativních a kvantitativních údajů o integraci Romů a o pokroku, jehož bylo dosaženo prováděním této komplexní strategie a akčního plánu;
- zajistily, že jako součást plánovaných opatření týkajících se bydlení pro romské občany budou opatření v oblasti bydlení provázena integrovanými programy sociálního začleňování, a
- přijaly právní předpisy proti diskriminaci a čerpaly přitom inspiraci z *acquis* EU v oblasti rovného zacházení s lidmi bez ohledu na rasový či etnický původ.

- ***Ratifikovat dodatkové protokoly č. 4 a 7 k Evropské úmluvě o lidských právech (EÚLP);***

Vzhledem k tomu, že Turecko protokoly č. 4 a 7 k Úmluvě podepsalo, ale neratifikovalo, Komise považuje tento požadavek za **částečně splněný**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány oba tyto protokoly ratifikovaly a provedly.

Turecko by mohlo rovněž provést studii s cílem ověřit soulad svých vnitrostátních právních předpisů s ustanoveními výše uvedených protokolů. Odhalí-li studie zásadní nedostatky, Komise doporučuje, aby Turecko přijalo odpovídající opatření.

- *Přezkoumat – v souladu s EÚLP a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), acquis EU a postupy členských států EU – právní rámec, pokud jde o organizovanou trestnou činnost a terorismus, jakož i jeho výklad soudy a bezpečnostními silami a donucovacími orgány tak, aby bylo v praxi zajištěno právo na svobodu a bezpečnost, právo na spravedlivý proces a svoboda vyjadřování, shromažďování a sdružování.*

Komise tento požadavek považuje za pouze **částečně splněný**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány:

- i nadále prováděly akční plán pro zamezení porušování EÚLP a poskytovaly potřebné lidské a finanční zdroje na zajištění jeho provádění a monitorování;
- pokračovaly ve svém konstruktivním zapojení do skupiny případů „Incal“, aby zajistily, že Výbor ministrů nakonec ukončí svůj dohled nad touto skupinou případů;
- přijaly opatření, aby zajistily účinný výkon práv jednotlivců obrátit se na Ústavní soud a posílily veřejného ochránce práv a vnitrostátní orgány pro lidská práva;
- pokračovaly v přezkumu a změnách právních předpisů pro boj proti terorismu a čerpaly přitom inspiraci z norem EU a pracovaly se zástupci organizací občanské společnosti;
- podnikly všechny nezbytné kroky s cílem zajistit, že donucovací orgány, soudci a státní zástupci budou vykládat stávající právní předpisy jednotně a že zohlední ustanovení EÚLP a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, včetně zvyšování povědomí, odborné přípravy a zřízení nezávislého a nestranného orgánu pro vyšetřování porušení zákona ze strany policie.

6. BLOK 5: ZPĚTNÉ PŘEBÍRÁNÍ NELEGÁLNÍCH MIGRANTŮ

6.1. Obecné hodnocení

Provádění v této oblasti vyžaduje další značné úsilí. Uznání zasluhují některé pozitivní iniciativy, které Turecko již přijalo, zejména ratifikace dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem a zřízení nové správní struktury odpovědné za řízení postupu zpětného přebírání.

Provádění této dohody bylo však zahájeno teprve 1. října 2014, a nebylo tedy ještě možno shromáždit konkrétní výsledky jejího provádění. Mimo to začne hlavní ustanovení této dohody o zpětném přebírání migrantů, kteří jsou státními příslušníky třetí země, platit až tři roky po tomto datu a do té doby nebude možné komplexně zhodnotit provedení tohoto bloku požadavků. Další klíčový požadavek tohoto bloku týkající se úplného provedení stávajících závazků v oblasti zpětného přebírání osob vůči jednotlivým členským státům EU v této chvíli hodnotit lze, ale bohužel není uspokojivě splněn.

6.2. Podrobné poznámky k referenčním kritériím v rámci bloku zpětného přebírání osob

- ***V plném rozsahu a účinně provést stávající závazky vůči členským státům v oblasti zpětného přebírání osob;***

Vzhledem k nízké míře, v níž turecké orgány přijímají žádosti zaslané Řeckem, a ke skutečnosti, že se turecké orgány v roce 2013 jednostranně rozhodly přerušit (do té doby probíhající) spolupráci s Bulharskem v oblasti otázek zpětného přebírání osob, Komise soudí, že tento požadavek **není splněn**.

Komise doporučuje, aby Turecko provedlo všechny závazky vůči členským státům týkající se zpětného přebírání osob a udržovalo dobrou úroveň spolupráce v této oblasti činnosti.

- ***Ratifikovat dohodu o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem parafovanou dne 21. června 2012;***

Jelikož Turecko dohodu o zpětném přebírání již ratifikovalo, je tento požadavek **splněn**.

- ***V plném rozsahu a účinně provést všechna ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem tak, aby bylo dosaženo prokazatelných výsledků dokládajících, že postupy zpětného přebírání osob řádně fungují ve vztahu ke všem členským státům;***

Vzhledem k tomu, že dohoda o zpětném přebírání s EU vstoupila v platnost teprve 1. října 2014, a některá klíčová ustanovení dohody začnou platit až tři roky po tomto datu, Komise soudí, že toto referenční kritérium **není splněno**.

- ***Stanovit a provést vnitřní postupy, jež umožní rychlou a účinnou identifikaci a návrat tureckých občanů, státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní***

príslušnosti, ktorí nesplňujú alebo prestali splňovať podmienky pro vstup, zdržování se nebo pobyt na území jednoho z členských států, a dále usnadněný průjezd osob, které mají být vráceny, do své země určení;

Turecko má vnitřní postupy pro navracení nelegálních migrantů a provádění těchto postupů je obvykle bezproblémové, pokud jde o turecké občany. Nebyl k dispozici žádný důkaz o existenci postupů zajišťujících, že zpětné přebírání nelegálních migrantů, zejména migrantů, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, probíhá v požadovaných termínech. Komise má za to, že tento požadavek je tedy **splněn pouze částečně**.

Komise doporučuje, aby turecké orgány vypracovaly vnitřní postupy uvedené v tomto požadavku, včetně postupů pro zajištění hladkého provádění zkrácených hraničních postupů, a pravidelně podávaly Komisi aktuální informace o pokroku.

Turecké orgány by měly dokončit nábor a odbornou přípravu personálu Generálního ředitelství pro řízení migrace, které nyní vede úkony týkající se zpětného přebírání a návratu státních příslušníků třetích zemí. Orgány by měly rovněž jasně stanovit povinnosti Generálního ředitelství a způsob, jakým bude pracovat s příslušnými zaměstnanci jiných donucovacích orgánů a pohraničních orgánů, které mají vedoucí úlohu při jednání s nelegálními migranty.

- ***Posílit kapacitu příslušného orgánu, aby byly žádosti o zpětné převzetí zpracovány v časovém rámci stanoveném dohodou o zpětném přebírání osob a snížil se počet nevyřízených žádostí o zpětné převzetí, včetně žádostí týkajících se státních příslušníků třetích zemí;***

Provádění dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem začalo teprve nedávno. Kromě toho bude tato dohoda po dobu tří let od svého vstupu v platnost prováděna jen částečně, protože některá její ustanovení se nebudou uplatňovat. Z těchto důvodů ještě není možné zhodnotit, jak důsledně jsou dodržovány lhůty stanovené v dohodě pro zpracování žádostí o zpětné převzetí, a Komise tedy soudí, že tento požadavek **není splněn**.

- ***Zajistit, aby byly žádosti o zpětné převzetí zpracovány v souladu s vnitrostátními požadavky a požadavky EU na ochranu údajů;***

Vzhledem k tomu, že Turecko ještě nepřijalo právní předpisy o ochraně údajů v souladu s normami EU, tento požadavek **není splněn**.

- ***Včas sestavit a sdílet podrobné statistiky o zpětném přebírání osob s příslušnými orgány členských států a Evropskou komisí;***

Vzhledem k tomu, že provádění dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem ještě nezačalo, nelze ještě určit, jak jsou sestavovány a sdíleny statistiky o zpětném přebírání osob, a Komise tudíž soudí, že tento požadavek **není splněn**.

7. STATISTIKY

7.1. Obecné hodnocení

Statistické ukazatele plánu zvolené ke sledování změn v rizikovém profilu Turecka vykazují mírně pozitivní trend, ovšem se dvěma výjimkami. První výjimkou je spolupráce v oblasti zpětného přebírání osob, která je i nadále nedostatečná. Druhou výjimkou je zvyšující se počet osob přicházejících do EU z Turecka, u nichž je zjištěno, že používají padělané a podvodné doklady.

7.2. Podrobné komentáře ke statistikám

➤ *Podíl zamítnutých žádostí o udělení víza u žadatelů z Turecka;*

Podíl zamítnutých žádostí o udělení víza se v Turecku mírně, ale stabilně snižuje.

- V roce 2010 bylo zamítnuto 6,73 % požadovaných víz typu C (mírně nad průměrným podílem zamítnutí velvyslanectvími členských států EU po celém světě, který činí 5,79 %).
- V roce 2011 bylo zamítnuto 5,04 % požadovaných víz typu C (o něco méně, než byl průměrný podíl zamítnutí velvyslanectvími členských států EU po celém světě, který činil 5,5 %).
- V roce 2012 bylo zamítnuto 4,51 % požadovaných víz typu C (o něco méně, než byl průměrný celosvětový podíl zamítnutí žádosti velvyslanectvími členských států EU, který činil 4,77 %).
- V roce 2013 bylo podáno 780 846 žádostí o vízum typu C a 36 901 z nich bylo zamítnuto; podíl zamítnutí činil 4,7 % (o něco méně, než byl průměrný celosvětový podíl zamítnutí těchto žádostí velvyslanectvími členských států EU, který dosahoval 4,8 %).

Ačkoli došlo k poklesu podílu zamítnutých žádostí o vízum, počet žádostí o vízum do schengenského prostoru podaných v Turecku nadále rostl (o 61 % v letech 2009 až 2013) na 780 846 žádostí o vízum typu C vydaných v roce 2013.

➤ *Podíl odepření vstupu do společného Schengenského prostoru pro turecké občany;*

Počet tureckých občanů, jimž byl odepřen vstup do Schengenského prostoru, se snížil z 1 889 v roce 2011 na 1 763 v roce 2012 a na 1 715 v roce 2013.

➤ *Počet tureckých občanů, u nichž bylo zjištěno, že nelegálně vstoupili nebo pobývali na území členských států;*

Počet tureckých občanů, u nichž bylo zjištěno, že nelegálně vstoupili na území členského státu EU, klesl ze 700 v roce 2011 na 416 v roce 2012 a na 317 v roce 2013.

Počet tureckých občanů, u nichž bylo zjištěno, že nelegálně pobývali na území členského státu EU, klesl ze 7 803 v roce 2011 na 7 220 v roce 2012 a na 6 744 v roce 2013.

V obou výše uvedených případech lze vypořádat pozitivní tendenci.

➤ ***Celkový počet žádostí o azyl podaných tureckými občany v členských státech EU;***

Počet žádostí o azyl podaných tureckými občany se od roku 2008 snižuje. Počet žádostí klesl ze 7 115 v roce 2008 na 7 030 v roce 2009, 6 360 v roce 2010, 6 505 v roce 2011, 6 210 v roce 2012 a 5 625 v roce 2013. Třebaže je toto číslo pro stabilní a demokratickou zemi, jako je Turecko, poměrně vysoké, je vývojová tendence u tohoto požadavku pozitivní.

Podíl kladných rozhodnutí o udělení azylu se však zvýšil z 11 % v roce 2008 na 19,3 % v roce 2013, což vede k závěru, že se zvýšil počet tureckých státních příslušníků, v jejichž případě bylo uznáno, že potřebují mezinárodní ochranu.

➤ ***Počet žádostí o zpětné převzetí, včetně žádostí státních příslušníků třetích zemí, předložených Turecku členskými státy, které Turecko zamítlo;***

Počet nelegálních migrantů navracených do Turecka v letech 2011 až 2013 členskými státy EU činil 2 643 v roce 2011, 2 161 v roce 2012 a 1 777 v roce 2013, z čehož se v 1 866 (rok 2011), 1 666 (rok 2012) a 1 445 (rok 2013) případech jednalo o turecké státní příslušníky.

Počet nelegálních migrantů (většinou státních příslušníků jiných zemí než Turecka), o jejichž zpětné převzetí požádaly řecké orgány v letech 2011 až 2013, činil 18 758 v roce 2011, 20 464 v roce 2012 a 3 413 v roce 2013. Počet žádostí, které turecké orgány zamítly nebo na ně neodpověděly kladně, byl extrémně vysoký a činil 17 206 (91 %) v roce 2011, 19 641 (96 %) v roce 2012 a 3 079 (90 %) v roce 2013.

➤ ***Počet státních příslušníků třetích zemí, kteří přišli přímo z území Turecka a u nichž bylo zjištěno, že se snaží nelegálně překročit vnější hranice EU nebo že nezákonně pobývají na území EU***

Počet příslušníků třetích zemí, kteří přišli do EU přímo z tureckého území, činil v roce 2011 56 201, v roce 2012 36 307 a v roce 2013 24 262. Tato čísla jsou poměrně vysoká, ale jedná se o sestupnou tendenci.

➤ ***Počet státních příslušníků třetích zemí, kteří přišli do EU nebo se snažili překročit vnější hranice EU přímo z území Turecka, u nichž byly nalezeny nelegální cestovní doklady***

Počet osob (tureckých státních příslušníků i státních příslušníků třetích zemí), které přišly přímo z tureckého území a u nichž byly na kterémkoli hraničním přechodu EU nalezeny nelegální cestovní doklady, činil 629 v roce 2011, 927 v roce 2012 a 1 693 v roce 2013. Tyto počty se zvyšují. Největší část těchto osob (84 % z celkového počtu v roce 2013) přiletěla z Turecka letadlem.

➤ ***Počet operací provedených tureckými donucovacími orgány proti zločineckým organizacím zabývajícím se obchodováním s lidmi a převaděčstvím migrantů a počet zadržených obchodníků a převaděčů.***

Nebylo možné získat jednoznačné statistické údaje o celkových výsledcích, jichž turecké

orgány v těchto oblastech dosáhly, pouze jednotlivé statistiky týkající se výsledků dosažených některými donucovacími subjekty. Zpráva o boji proti převaděčství a organizovanému zločinu za rok 2013 vydaná tureckou policií uváděla v souvislosti s bojem proti převaděčství migrantů 312 operací provedených v roce 2012 a 335 v roce 2013 a v souvislosti s bojem proti obchodování s lidmi 24 operací v roce 2012 a 17 operací v roce 2013. Tyto operace vedly ke stíhání 1 036 převaděčů migrantů v roce 2012 a 918 převaděčů v roce 2013 a 140 obchodníků s lidmi v roce 2012 a 89 v roce 2013.

8. ZÁVĚRY

Dialog mezi EU a Tureckem o uvolnění vízového režimu byl zahájen dne 16. prosince 2013, kdy Komise předložila „Plán pro přechod k bezvízovému styku s Tureckem“.

Z této předkládané první zprávy o provádění plánu, jež je výsledkem prvního roku diskusí, vyplývá, že Turecko již značně pokročilo při provádění několika referenčních kritérií plánu a je v jeho silách dosáhnout dalšího pokroku v plnění všech referenčních kritérií, pokud turecké orgány rozvinou v příslušných oblastech spolupráci s EU a všemi jejími členskými státy a zahájí a provedou několik zásadních legislativních a správních reforem. Právní a správní situace a vývoj v Turecku, jakož i jeho celková spolupráce s EU však ještě nedosáhly fáze, jež by Komisi umožňovaly navrhnout Radě a Evropskému parlamentu zrušení vízové povinnosti v schengenském prostoru pro turecké občany.

V této zprávě byly předloženy podrobné údaje o oblastech, kde jsou zapotřebí reformy a spolupráce. V následujícím seznamu jsou shrnuty nejvýznamnější otázky.

- Pokud jde o zabezpečení dokladů, Turecko bude muset začít vydávat nové pasy obsahující biometrické údaje v souladu s *acquis* EU a rozvíjet účinné sdílení informací a spolupráci s členskými státy EU při odhalování padělaných a podvodných cestovních dokladů.
- Pokud jde o řízení migrace, Turecko bude muset zajistit účinné a důsledné provedení zákona o cizincích a mezinárodní ochraně, a to i prostřednictvím přijetí vhodných sekundárních právních předpisů, a bude muset dokončit zřízení Generálního ředitelství pro řízení migrace.
- Je třeba, aby byla v Turecku přijata opatření s cílem dosáhnout pokroku při vytváření modernějšího, účinnějšího a integrovanějšího systému řízení hranic a zajistit posílení vízového systému i rozvoj intenzivnější hraniční spolupráce s členskými státy EU.
- Dohoda o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem vstoupila v platnost dne 1. října 2014. EU nyní očekává její plné a účinné provádění vůči všem členským státům. Mezitím je třeba, aby byly účinněji dodržovány již uzavřené dvoustranné závazky v oblasti zpětného přebírání osob mezi Tureckem a členskými státy EU.
- Pokud jde o veřejný pořádek a bezpečnost, turecké orgány musí podepsat, ratifikovat a začít provádět několik mezinárodních úmluv, provádět je na základě přístupu spolupráce, přijmout vnitrostátní právní předpisy v souladu s evropskými a mezinárodními normami a nadále reformovat soudní systém Turecka tak, aby byla zaručena jeho nezávislost a efektivnost. To napomůže podpoře donucovacích orgánů Turecka v boji proti organizovanému zločinu a rozvoji policejní a justiční spolupráce s jejich protějšky v členských státech EU.
- Pokrok v oblasti ochrany údajů zejména umožní mimo jiné zlepšení vztahů s Europolem a Eurojustem.
- V oblasti základních práv by mělo Turecko pokračovat v přezkumu právních předpisů pro boj proti terorismu a usilovat o to, aby bylo zajištěno, že budou tyto právní předpisy prováděny v souladu s ustanoveními EÚLP a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.
- Turecko bude muset rovněž přijmout a provést jednotnou strategii a akční plán za

účelem zlepšení situace osob s romskými kořeny žijících v Turecku a bude muset přijmout právní předpisy, které zabrání diskriminaci a usnadní sociální začlenění.

Komise je přesvědčena, že turecké orgány vynaloží maximální úsilí na vypracování a provedení těchto reforem a spolupráce, a vyzývá je, aby Komisi dále informovaly o jakémkoli vývoji důležitém pro plnění požadavků v rámci těchto referenčních kritérií.

Komise je nadále odhodlána využít veškeré dostupné finanční a technické zdroje EU, zejména mimo jiné zdroje dostupné v rámci nástroje předvstupní pomoci, a podpořit tak Turecko v tomto úsilí.

Komise tak činí z potřeby partnerství a sdílení zátěže, ale také proto, že si je vědoma skutečnosti, že většina opatření, jež by podpořila pokrok Turecka směrem k uvolnění vízového režimu, jak jsou stanovena v plánu a doporučena v této zprávě, rovněž — budou-li náležitě provedena — podpoří další sblížení právních předpisů, správních kapacit a postupů Turecka s normami EU.

Komise bude i nadále sledovat pokrok, kterého Turecko dosahuje při provádění referenčních kritérií „Plánu pro přechod k bezvízovému styku“ a konkrétních doporučení obsažených v této zprávě. V průběhu příštích dvanácti měsíců vydá druhou zprávu.